

Iedereen naar school...

Verzuim: vroegtijdig signaleren voorkomt erger

Het recht op onderwijs is een grondrecht voor alle jongeren in Nederland. Jongeren hebben recht op onderwijs, zodat ze zich kunnen ontwikkelen tot vaardige, zelfstandige volwassenen, voldoende toegerust om een baan te vinden.

Aan het recht op onderwijs zijn duidelijke verplichtingen verbonden. Deze gelden voor de leerling, zijn/haar ouders of verzorgers, de school en de gemeente, met daarbij slechts één doel: dat iedereen een zogeheten startkwalificatie haalt danwel tot zijn achttiende jaar naar school gaat. Een startkwalificatie is een havo-, vwo- of mbo diploma (minimaal niveau 2). De verplichtingen zijn onder andere gesteld in de Leerplichtwet 1969. Het toezicht op de naleving van deze wet is opgedragen aan de burgemeester en wethouders van alle Nederlandse gemeenten.

Voor de uitvoering van dit toezicht heeft de gemeente leerplicht-ambtenaren in dienst voor alle in de gemeente ingeschreven en/ of woonachtige jongeren van 5 tot 18 jaar.

De taken van de leerplichtambtenaren variëren van toezicht houden op de wetbepalingen tot en met preventie om school-verzuim te voorkomen. Dus van handhaving tot en met bemiddeling en doorverwijzing. Dat alles in nauw contact met scholen, ouders/ verzorgers, leerplichtigen en (jeugd) hulpinstellingen. Scholen hebben een belangrijke (wettelijke) taak in het signaleren van verzuim. Het vroegtijdig signaleren is van groot belang om verzuim te kunnen voorkomen of te beperken.

Er is sprake van wettelijk ongeoorloofd verzuim als een jongere niet op school verschijnt terwijl dit niet gemeld is of waarvoor vooraf geen toestemming is verleend. Naast het melden van verzuim, wat wettelijk verplicht is, zijn er ook bepaalde vormen van verzuim waarvoor geen meldingsplicht geldt (signaalverzuim). Dit betreft bijvoorbeeld jongeren die zich vaak met een onduidelijke reden, zoals ziekte, afmelden. Door de leerplichtambtenaar tijdig te informeren wordt samen bepaald wat nodig is om het (dreigend) verzuim op te heffen of te voorkomen. In de verzuim-kaart is schematisch het soort (signaal)verzuim vermeld, dat aan de leerplichtambtenaar moet worden gemeld. Daarbij zijn de te ondernemen acties van de scholen en van leerplicht weergegeven.

Hoe te melden?

Het ministerie van OCW, Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO, hiervoor IB-groep), scholen en de gemeente zetten zich samen in om voortijdig schooluitval te voorkomen. Het Voortgezet Onderwijs en het MBO zijn verplicht om verzuim via het digitale verzuimloket van DUO te melden zodat dit uniform plaatsvindt en bij de leerplichtambtenaar van de betreffende woongemeente komt. Meer informatie vindt u op www.duo.nl.

Bemiddeling en doorverwijzing

Zodra een school melding van schoolverzuim of voortijdig schoolverlaten doet, stelt de leerplichtambtenaar een onderzoek in. Hierbij is het belangrijk dat inzichtelijk is welke acties de school zelf heeft ondernomen om het verzuim of het voortijdig school-verlaten te voorkomen. De school heeft tenminste voorafgaand aan de melding met de jongere en eventueel ouders/verzorgers de oorzaken van het verzuimen en dreigende schoolverlaten onderzocht en besproken. Op basis van de beschikbare informatie kan de leerplichtambtenaar dan samen met de school, jongere en ouders een vervolgaanpak uitwerken. Op deze manier wordt geprobeerd vroegtijdig te interveniëren, zodat de jongere onderwijs blijft volgen en voldoende gekwalificeerd de arbeids-markt kan betreden (het doel van de startkwalificatie).

Handhaving

Soms leveren bemiddeling en/of verwijzing niet het gewenste resultaat op. In dat geval kan een juridische aanpak noodzakelijk zijn. Leerplicht werkt samen met het Openbaar Ministerie, de Raad voor de Kinderbescherming, de Politie, Halt, Jeugdreclassering, Jeugdbescherming en het Centrum voor Jeugd en Gezin. Dit alles met het doel om ongeoorloofd verzuim zo nodig strafrechtelijk aan te pakken. De wet biedt de mogelijkheid om een boete, werkstraf, leerstraf en zelfs een gevangenisstraf op te leggen. Voor niet-leerplichtige leerlingen biedt de wet die mogelijkheid niet.

Samenwerking met scholen

De aanpak van verzuim is meer dan ooit een zaak van alle betrokkenen. Het welzijn en de toekomst van de jongeren hangt er vanaf. Goed samenspel tussen de scholen en Leerplicht biedt mogelijkheden om die aanpak nog verder te verbeteren. Om snel te kunnen ingrijpen als dat nodig is, maar ook om risicoleerlingen op te sporen en preventieve maatregelen te treffen. Bij vragen, kunt u contact opnemen met de leerplichtambtenaar van de woongemeente van de jongere. Voor jongeren uit West-Brabant vindt u de juiste contactgegevens op onze website: www.rblwest-brabant.nl

LEERPlicht
/REGIONAAL BUREAU
/WEST-BRABANT

Claudius Prinsenlaan 14, 4811 DK Breda
Postadres: Postbus 90156, 4800 RH Breda
T (076) 529 81 10
info@rblwest-brabant.nl
www.rblwest-brabant.nl

Verzuimkaart 'hoe te handelen'

Leer- en kwalificatieplichtigen tot 18 jaar		
Soort verzuim	Actie door school	Leerplichtambtenaar (=LPA)
Absoluut verzuim Een jongere staat niet (meer) ingeschreven op een school.	<ul style="list-style-type: none"> Meldt de jongere die de school verlaat binnen 7 dagen (verplicht) aan BRON (DUO). 	Op een uitschrijving moet een inschrijving volgen. Zo niet, dan volgt een onderzoek. Absoluut verzuim kan leiden tot een waarschuwing en of proces-verbaal.
Relatief verzuim (spijbelen) Verzuim van 16 uur van de lestijd / praktijktijd gedurende een periode van 4 weken moet wettelijk verplicht gemeld worden via het verzuimloket van DUO.	<ul style="list-style-type: none"> Gaat eerst in gesprek met leerling. Stelt ouders op de hoogte. Meldt het verzuim via het verzuimloket van DUO bij de leerplichtambtenaar van de betreffende woongemeente. 	LPA start in overleg met school een onderzoek, wat kan leiden tot een waarschuwing, een (mini-) proces-verbaal (= HALT verwijzing), proces-verbaal of een doorverwijzing naar de hulpverlening.
Signaal-/ Preventief verzuim <ul style="list-style-type: none"> Bij 12 keer te laat in de les komen. Twijfelachtig ziekteverzuim. Elk verzuim gerelateerd aan (vermoedelijke) achterliggende problematiek. 	<ul style="list-style-type: none"> Gaat eerst in gesprek met leerling. Stelt ouders op de hoogte. Meldt het verzuim via het verzuimloket van DUO bij de leerplichtambtenaar van de betreffende woongemeente. 	LPA start in overleg met school een onderzoek, wat kan leiden tot een waarschuwing, een (mini-) proces-verbaal (= HALT verwijzing), proces-verbaal of een doorverwijzing naar de hulpverlening.
Luxe verzuim (verlof/vakantie) Vrije dagen zonder toestemming directeur of leerplichtambtenaar.	<ul style="list-style-type: none"> Behandelt verlofaanvragen volgens de geldende richtlijnen. Verzuim zonder toestemming wordt gemeld via het verzuimloket van DUO bij de leerplichtambtenaar van de betreffende woongemeente. 	LPA start in overleg met school een onderzoek naar ouders of de jongere, wat kan leiden tot een waarschuwing of een proces-verbaal.
Schorsing De school kan gedurende maximaal 5 dagen een leerling de toegang tot de school ontzeggen.	<ul style="list-style-type: none"> Gesprek met leerling en ouders. Meldt preventief rechtstreeks bij de leerplichtambtenaar van de betreffende woongemeente. ongerenJ uit West-Brabant meldt u op: info@rblwest-brabant.nl 	LPA registreert en geeft desgevraagd advies aan school.
Verwijdering Een school kan een leerling verwijderen als zich ernstige incidenten voordoen, die ingrijpende gevolgen hebben voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang van de school.	<ul style="list-style-type: none"> Gesprek met leerling en ouders. Meldt preventief rechtstreeks bij de leerplichtambtenaar van de betreffende woongemeente. J ongeren uit West-Brabant meldt u op: info@rblwest-brabant.nl Informeert Inspectie van het Onderwijs. Schrijft alleen uit na een aantoonbare inspanningsverplichting van 8 weken om de jongere op een andere opleiding geplaatst te krijgen. 	LPA registreert en overlegt met school over een eventueel vervoltraject en gaat in gesprek met leerling en ouders.

Niet leerplichtigen ouder dan 18 jaar en jonger dan 23 jaar (zónder startkwalificatie)

Welke leerlingen?	Actie school bij verzuimbesteding	Actie trajectbegeleider
Schoolverzuim 18 tot 23 jaar, zonder 'Startkwalificatie'.	<ul style="list-style-type: none"> Wettelijk verplicht: meldt jongeren via het verzuimloket van DUO die gedurende een maand aaneengesloten ongeoorloofd verzuimen. Het RBL West-Brabant geeft er de voorkeur aan om te melden als bij de 'Kwalificatieplichtigen' tot 18 jaar (bij verzuim van 16 uur van de lestijd/praktijktijd gedurende een periode van 4 weken). Zoekt als eerste contact met de jongere, brengt ongeoorloofd verzuim ter sprake en waarschuwt voor mogelijke consequenties van het verzuim. Meldt jongeren met risicovolle problemen in het Zorg Advies Team (ZAT). Vermeldt de ondernomen acties in de verzuimmelding aan DUO. Geeft aan of actie door de RMC Trajectbegeleider wenselijk is. Vraagt altijd om actie van de RMC Trajectbegeleider als de jongere onbereikbaar is. Meldt verplicht uitschrijvingen bij DUO. 	<ul style="list-style-type: none"> Zoekt indien nodig contact met de onderwijsinstelling voor extra informatie. Zoekt altijd contact met de onderwijsinstelling bij zorgleerlingen. Kan zelfstandig in actie komen als dit wenselijk is gelet op interne dossieropbouw. Stuurt bij weinig tot geen risico op Voortijdig School Verlaten enkel een waarschuwingsbrief met als doel terugkeer naar school. Roept de jongere op voor een gesprek bij risico op Voortijdig School Verlaten en of als het een zorgleerling betreft met als doel terugkeer naar school.